

Työterveyslaitos

Onnistuneen riskinarvioinnin edellytykset sairaaloissa

Turku 5.6.2009

**FT Annika Parantainen, tutkija
Sosiaali- ja terveysalan työ –tiimi
Työterveyslaitos, Turun aluetoimipiste**

Aineisto

- Haastattelut 15 sairaanhoitopiirissä vuonna 2008:
  - organisaatiotaso: työsuojelupäällikkö ja –valtuutetut, työsuojelutarkastaja
  - osastotaso: osastonhoitaja, henkilöstön edustaja, työsuojeluvaltuutettu
- Aiheena riskinarvioinnin sujuminen suomalaisissa sairaaloissa:
  - käytännöt
  - kompastuskohdat
  - mihin riskinarviointi on johtanut: kytkös riskienhallintaan

Riskinarvioinnin potkurit

- Uudistettu työturvallisuuslaki (738/2002)
  - Keskeiset sisällöt **turvallisuusjohtaminen** ja **riskien arviointi**

Riskinarvioinnilla tarkoitetaan työssä esiintyvien vaarojen tunnistamista, vaarojen aiheuttamien riskien suuruuden määrittämistä ja riskien merkityksen arviointia työntekijän terveydelle ja turvallisuudelle

- > **kokonaisnäkemys riskeistä**
- > **pohjana toimenpiteille**

- Terveysturvallisuuden työsuojelun valvontahanke 2004-2007
  - neljä painopistealuetta, joista yksi käsin tehtävät raskaat nostot ja siirrot

Esiin nousseita asioita koskien riskienhallintaa

- Yhteistyö, tiedonkulku ja selkeä roolitus ovat avainasemassa
  - "Tietoa on paljon, mutta se on hajallaan"
  - Eri ammattiryhmien välistä kanssakäyntiä tulee parantaa
  - Toimintojen ulkoistamiset ja organisaatiomuutokset lisäävät haastetta
  - Työturvallisuus lepää usein liikaa työsuojaorganisaation harteilla
- Työturvallisuus olisi kytkettävä kiinteämmin organisaation päätöksentekoon
  - Ennakoiva ote
  - Työsuojelupäällikkö ohjausryhmän jäseneksi?
- Sairauspoissaolojen kirjaamista ja seuranta tulee kehittää, jotta ongelmiin pystytään tarttumaan tarkemmin
- Riskinarvioinnissa hankalimmiksi kohdiksi koetaan riskien terveydellisen merkityksen arviointi ja seuranta

Riskinarvioinnin kulku ja onnistumisen edellytykset, 1/2

- Käynnistäminen
  - johdon mukanaolon varmistaminen
- Suunnittelu: roolit, työkalut, aikataulut
  - linjajohto, työsuojaorganisaatio, työterveyshuolto
  - joustavuutta yhteisissä raameissa
  - työkalu, jolla päästään kiinni yksittäisen työntekijän kuormittumiseen saakka + muokkaaminen työpaikan olosuhteisiin
  - ei turhaa hoppuilua organisaatiotasolla, mutta yksiköille lyhyehköt määräajat; talousarvion aikataulun huomiointi
- Perehdytys
  - kriteerit riskien merkityksen arvioinnille
  - käytännönläheiset termit
- Käytännön toteutus
  - kirjoitusväsymyksen torjuminen
  - epäselvissä kysymyksissä asioiden auki keriminen: minkä halutaan muuttuvan
  - tarpeeksi tukea riskien merkityksen arviointiin

Riskien suuruuden määrittäminen

- Todennäköisyys ja seuraukset

	I Vähäiset Poissaolo <3 pv tai satunnaisia poissaoloja. Lievät vaikutukset: nyrjähdykset, mustelmat, ohimenevä sairaus, epämukavuus	II Haitalliset Poissaolo 3-30 pv tai toistuvia poissaoloja. Pitkäkestoisia vakavia vaikutuksia tai pysyviä lieviä haittoja, murtumat, palovammat, kuulovaurio	III Vakavat Poissaolo > 30 pv tai jatkuvia poissaoloja. Pysyvät vakavat vaikutukset: työkyvyttömyys, vakava työuupumus, työperäinen syöpä, astma, kuolema
A Epätodennäköinen Satunnainen vaaratilanne, altistuminen lyhytaikaista, esiintyy harvoin, teoreettisesti mahdollinen	1. Merkityksetön riski	2. Vähäinen riski	3. Kohtalainen riski
B Mahdollinen Vaara- tai kuormitustilanne on tyypillinen osastolla. Läheltä piti -tapauksia on sattunut.	2. Vähäinen riski	3. Kohtalainen riski	4. Merkittävä riski
C Todennäköinen Vaaratilanteita esiintyy usein ja säännöllisesti. Tapaturmia on sattunut.	3. Kohtalainen riski	4. Merkittävä riski	5. Sietämätön riski

Riskinarvioinnin kulku ja onnistumisen edellytykset, 2/2

- Tulosten koonti ja purku
  - **Prosessi ei saa ulkoistua työyksiköistä liikaa**
- Arvioinnista hallintaan
  - **Jämpti vaste: vastuut, aikataulut**
  - **Tieto sivuille ja ylös**
  - **kokonaisturvallisuuteen nivoutuminen**
- Seuranta ja päivitys
  - **Muihin selvityksiin kytkeminen**
  - **Tiedonkulun varmistaminen**
- Uusi kierros
  - **Kun työolosuhteet muuttuneet oleellisesti tai muutaman vuoden välein**
  - **Työpaikan päätettävissä**

Esimerkki: Toimenpiteistä päättäminen ja seuranta

"Yksikkö kirjaa erilliselle lomakkeelle ne asiat, jotka otetaan esiin osastokokouksessa, ja päätettyjen toimenpiteiden perään merkitään "+" tai "-" sen mukaan, pitääkö toimenpide ottaa huomioon talousarvioissa. Tämä lomake on tärkeä siksi, että sitä käytettäessä jää mustaa valkoiselle päätetyistä toimenpiteistä ja seuranta helpottuu. Jos kyseessä on isompi asia tai ongelma otetaan työn alle, saadaan kuittaus. Toimenpiteiden toteutumista seurataan vuoden kuluttua riskinarvioinnin palautetilaisuudesta siten, että aihe on osastokokouksen asialistalla."

Hyvä riskien arviointi työpaikalla

Jämästi, joustava, yhteinen, konkreettisiin muutoksiin johtava prosessi.